

6TH UNI GLOBAL UNION
WORLD CONGRESS 2023

UNI
global
union

**RISING
TOGETHER**

PHILADELPHIA

BYGGA FACKLIG STYRKA FÖR ALLA

#UNIRisingTogether

BYGGA FACKLIG STYRKA FÖR ALLA

INLEDNING

UNI:s uppdrag är att skapa inflytande och höja standarden för arbetande människor genom starka fackföreningar och effektiva kollektivförhandlingar. Vi kan bara uppnå demokrati på arbetsplatsen och utanför den när arbetstagarna förskjuter maktbalansen. Det är obestridligt att kollektivförhandlingar inte bara höjer standarden för alla arbetstagare, utan också spelar en viktig roll för att främja social och ekonomisk rättvisa och minska ojämlikheter av alla slag.

Trots de senaste årtiondenas nedgång i organisationsgraden för avtalsförhandlingar finns det tecken som ger hopp om att vi kan befinna oss vid en vändpunkt. Därför måste vi ta tillfället i akt att resa oss tillsammans och bygga facklig styrka för alla.

UTVECKLINGEN AV FACKFÖRENINGARNAS INFLYTANDE

Klassiska mått på facklig styrka visar att den stadigt minskade i avancerade ekonomier från och med 1980-talet, parallellt med övergången till nyliberal ekonomi.

Organisationsgraden (eller andelen arbetstagare som är fackligt anslutna) har halverats mellan 1980 och 2020 i OECD-länderna, från 32 procent till 16 procent. Data om Organisationsgrad från Internationella arbetsorganisationen (ILO), som omfattar 86 länder, visar på stora variationer mellan länderna, med en övergripande organisationsgrad som är något högre för kvinnor. Det totala antalet fackliga medlemmar har ökat, men bara med 3,6 procent under de senaste tio åren.

Det har också skett en minskning av andelen arbetstagare som omfattas av ett kollektivavtal, vilket på många sätt är ett viktigare mått. Antalet arbetstagare som omfattas av kollektivavtal har minskat inom OECD-länderna från 37 procent år 2000 till

32 procent år 2020, vilket liknar den genomsnittliga täckningen för de 98 länder som studeras av ILO.

Den mer gradvisa minskningen av täckningen är ett bevis på den bestående kraften i de branschvisa förhandlingssystem som finns kvar i flera OECD-länder. I länder där förhandlingar på arbetsplatsen eller företaget är normen visar [ILO:s rapport](#) att den genomsnittliga täckningen är cirka 15,8 procent, vilket kan jämföras med cirka 72 procent i en miljö med flera arbetsgivare.

Den minskade fackliga styrkan var ingen slump och är inte en återspeglning av ett minskande intresse för fackföreningar. Den har utlösts av en massiv och samordnad attack mot både fackföreningar och kollektivförhandlingar genom åtgärder som syftade till att urvattna branschvisa förhandlingar, minska arbetsrätten och främja aktiv facklig splittring under täckmantel av yttrandefrihet. Den globala handeln har missgynnat länder med regler för att skydda arbetstagare, vilket lett till en kapplöpning mot botten i leveranskedjan som fortsätter än idag.

På senare tid har urholkningen av anställningsförhållanden i samband med gig- och korttidsekonomin varit ytterligare ett angrepp på rätten att organisera sig, och spridningen av arbetstagare genom distansarbete innebär ytterligare en utmaning. Slutligen är strejkrätten hotad i fler länder än någonsin tidigare.

Men trots de ihållande attackerna finns det tecken på ett växande stöd för fackföreningar runt om i världen. I USA är allmänhetens stöd för fackföreningar idag på den högsta nivån sedan 1965, där 71 procent av amerikanerna som uttryckt sitt stöd för fackföreningar. Undersökningar visar också att nästan hälften av arbetstagarna skulle gå med i facket idag om de hade möjlighet.

Dessa stödnivåer är särskilt höga bland unga arbetstagare och medlemmar i Generation Z, vars stöd för fackföreningar sträcker sig över klass- och ideologiklyftor och till och med överstiger stödet bland äldre generationer i deras ålder.

Detta fackliga tillstånd är inte begränsat till USA. Även om exakta uppgifter inte finns tillgängliga, har arbetstagare i allt större utsträckning varit i rörelse på alla

kontinenter. I Europa har rekordmånga arbetstagare deltagit i strejker i både Frankrike och Storbritannien. I Frankrike, Tyskland och Storbritannien rapporterar facken en ökning av antalet arbetstagare som går med i facket. I Nepal har den fackliga organisationsgraden ökat med 10 procent under de senaste åren. I Chile och Colombia har intresset för fackföreningar ökat till följd av progressiv aktivitet i rörelsen och valsegrar. I Turkiet ökade den fackliga organisationsgraden från 8 procent 2013 till 13 procent 2021 (främst inriktat på entreprenörer inom den offentliga sektorn). I vissa fall har arbetstagarna visat att de har fått nog och är beredda att agera kollektivt, med eller utan stöd av en etablerad fackförening. Till exempel genomförde tusentals mestadels oorganiserade arbetstagare totalt 108 strejker i Turkiet under 2022.

Detta är bara några exempel.

Organisationsgraden och avtalstäckningen är fortfarande extremt låg bland arbetare inom privata tjänster och den ökande formlösheten gör att dessa mått går i fel riktning. Det finns verkligen många berg

kvar att bestiga. Men de som säger att fackföreningar är dinosaurier som inte är anpassade till den moderna tidsåldern befinner sig på fel sida av historien.

KOLLEKTIVA FÖRHANDLINGAR GÖR VERKLIG SKILLNAD

Det finns goda skäl att stödja fackföreningar bland alla arbetande människor.

Under pandemin var det tydligt att organiserade arbetstagare i fackföreningar hade det mycket bättre än andra. Oavsett om det handlade om säkerhet på jobbet, tillgång till skyddsutrustning eller ekonomiskt stöd under en nedstängning var fackföreningarna den röst som försvarade och främjade arbetstagarnas intressen. De utan fackförening fick klara sig själva.

Bortsett från pandemin finns det en tydlig och mätbar fördel med fackligt medlemskap. I USA har arbetstagare som representeras av fackföreningar 10,2 procent högre löner än sina icke

fackanslutna kollegor, har bättre förmåner och höjer kollektivt lönerna i hela branschen, enligt en rapport som publicerades av [kommittéer i USA:s representanthus och senat](#) 2022. Under 2021 tjänade fackföreningsmedlemmar i Storbritannien i genomsnitt 4,8 procent mer än den genomsnittliga arbetstagaren och i Australien tjänade fackföreningsmedlemmar i genomsnitt 26 procent mer än icke-medlemmar.

I länder med branschvisa förhandlingar eller förhandlingar med flera arbetsgivare är den största effekten att ojämlikheten i samhället minskar och att fattigdomen minskar, eftersom golvet höjs för alla. I en rapport från 2019, [Negotiating our Way Up](#), konstaterade OECD:

”Resultaten visar att samordnade kollektivavtalssystem är förknippade med högre sysselsättning, lägre arbetslöshet, bättre integration av utsatta grupper och mindre löneskillnader än helt decentraliserade system.”

Förhandlingar bidrar också till att minska löneskillnaderna mellan könen. Över hälften av de kollektivavtal som granskades i en ILO-studie (Rapport om förhandling 2022: Kollektiva förhandlingar för en inkluderande, hållbar och motståndskraftig återhämtning) återspeglar ett gemensamt åtagande från arbetsgivare och fackföreningar att ta itu med bristande jämställdhet genom att garantera lika lön för likvärdigt arbete, tillhandahålla föräldra- och familjeledighet och ta itu med könsrelaterat våld på arbetsplatsen.

FACKFÖRENINGAR OCH KOLLEKTIVFÖRHANDLINGAR ÄR EN SOCIAL NYTTA

Det ökade stödet för fackföreningar och kollektivavtal är inte begränsat till allmänheten. Många ekonomer och politiska institutioner, även de som traditionellt varit fientligt inställda till fackföreningar, erkänner nu också sin viktiga roll.

År 2019 konstaterades det i OECD:s jobbstrategi att: "... (K)ollektivförhandlingar och arbetstagarinflytande är unika instrument för att nå balanserade och skräddarsydda lösningar ..." Senast 2022 hade OECD gått längre i riktning mot fackföreningar och konstaterade att "stärkta kollektivförhandlingar är avgörande för att säkerställa en rättvis fördelning av inflationschocken mellan arbetstagare och arbetsgivare. På längre sikt skulle en starkare röst för arbetstagarna och en mer robust konkurrens mellan arbetsgivarna säkerställa en ny balansering av förhandlingsstyrkan."

Europeiska unionen har erkänt vikten av att utvidga kollektivförhandlingarnas omfattning i det senaste direktivet om minimilön, som kräver att kollektivförhandlingar ska främjas och stärkas. Om mindre än 80 procent av arbetstagarna omfattas av kollektivavtal måste medlemsländerna upprätta en handlingsplan för att öka denna andel. UNI-Europas kampanj om offentlig upphandling, som kräver att inga offentliga

medel ska gå till ett företag utan kollektivavtal, fortsätter att vinna stöd över hela det politiska spektrumet.

UNI:S ROLL

Utmaningen för UNI och våra medlemsförbund måste vara att omvandla detta växande stöd för fackföreningar och kollektivförhandlingar till verklig medlemstillväxt. Vi får inte missa detta tillfälle att underlätta och underlätta för dessa insatser.

Som alltid kommer medlemstillväxten utöver försvaret och utvidgningen av befintliga kollektivavtal, och detta utgör en verklig resursutmaning för många fackföreningar. När organisationsgraden och täckningen minskar blir det svårare att göra de landvinningar som arbetstagarna vill uppnå och ännu svårare att hitta resurser för ny organisering. Ändå är det absolut nödvändigt att göra det om vi inte vill att denna möjlighet ska gå oss förbi.

UNI har identifierat flera nyckelområden där vi tror att vår satsning av resurser och kollektiv styrka kan göra skillnad.

Sedan Liverpoolkongressen 2018 har UNI stöttat över 140 organiseringskampanjer som involverar mer än 70 olika arbetsgivare i över 80 olika länder. Vi stöder kampanjer genom resurser, kapacitetsutveckling, mentorskap och övervakning, och ibland genom påtryckningar på det globala moderbolaget.

När det gäller kapacitetsutveckling anordnar UNI och dess regioner utbildningar för organisatörer, chefsorganisatörer, aktivister och fackliga tjänstemän, samt organiserar forum för att dela med sig av god praxis. Covid-pandemin fick oss att utveckla onlinekurser, vilket gjorde det möjligt för oss att öka våra utbildningar. Under de senaste fem åren har över 7 500 arbetstagare och fackliga ledare deltagit i UNI:s utbildningskurser, antingen online eller på plats. Vi har nu fyra organisationscenter, vilket gör det möjligt för UNI att utföra arbetet i större skala och

mer effektivt. Alla gör en verklig skillnad i de länder där de är belägna.

UNI är också en samlingsplats för god praxis. UNI:s forum för digital organisering, som lanserades 2018, blev en viktig mekanism för att skapa medvetenhet inom UNI om de bästa metoderna för att använda virtuella verktyg i hela organiseringscykeln – från första kontakt, till identifiering av organiska ledare, till kommittébildning och till och med att börja förhandla enbart med hjälp av digitala verktyg.

Vårt arbete med multinationella företag och vår förmåga att sammanföra medlemsförbund för att utveckla globala organisationsstrategier är avgörande för att stödja facklig tillväxt. Detta inkluderar våra många globala allianser och vårt arbete för att underteckna globala avtal som innehåller skydd för rätten att organisera sig. Den omfattar också vår kampanj för organiseringsrättigheter och rättvisa på Amazon – ett företag som utgör en betydande risk för många UNI-sektorer. Att bygga upp inflytande för arbetare på Amazon är en avgörande kampanj och en

symbol för den bredare kampen för att bygga upp inflytande för arbetstagare i hela ekonomin.

Vi väljer företag som är strategiskt viktiga inom våra branscher och sektorer. När den digitala omvandlingen av våra ekonomier fortsätter att ta fart kommer vi att fortsätta att fokusera på nya och föränderliga jobb, tillsammans med sektorer av ekonomin som tidigare har varit oorganiserade, såsom videospelbranschen, e-handel och långvård.

Alla dessa insatser beskrivs mer i detalj i organiseringsrapporten.

SLUTSATS

Kollektiva förhandlingar är fortfarande det viktigaste verktyget för att hantera de många utmaningar som arbetande människor över hela världen står inför. Från klimatkrisen och behovet av en grön omställning av våra ekonomier, till artificiell intelligens, algoritmisk styrning och den digitala omställningen, alla goda resultat

innebär en plats vid bordet för arbetstagarna och lösningar som förhandlas fram genom förhandlingar och social dialog.

UNI har en viktig roll att spela eftersom vi tillsammans kan ge konkret stöd till facklig organisering genom expertis, kapacitet och internationell solidaritet i syfte att utvidga kollektivavtalens omfattning. Vi måste ta vara på tillfället med ett växande erkännande av att fackföreningar är en samhällelig tillgång och nödvändiga för en sund demokrati och fördubbla våra insatser för att se till att detta ögonblick inte blir ett blixtnedslag utan en vändpunkt.

**RISING
TOGETHER**
PHILADELPHIA

8-10 Avenue Reverdil
1260 Nyon, Switzerland
+41 22 365 2100
contact@uniglobalunion.org
www.uniglobalunion.org

#UNIRisingTogether